

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

*Ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού
Συνεδρίου με τίτλο «Η αξιολόγηση των εθνικών
σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας από την
Επιτροπή»*

Περιεχόμενα

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ.....	3
α) Γενική εισαγωγή.....	3
β) Η θέση της Επιτροπής σχετικά με τις βασικές παρατηρήσεις και συστάσεις του ΕΕΣ.....	4
γ) Συναφείς τελευταίες εξελίξεις και επόμενα βήματα.....	4
II. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ	5
1. Διαδικασία αξιολόγησης.....	5
2. Αξιολόγηση των έξι πυλώνων και της συμβολής στην εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.....	6
3. Αξιολόγηση σχετικά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».....	6
4. Αξιολόγηση της συμβολής των μέτρων στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.....	7
5. Αξιολόγηση των εκτιμήσεων κόστους των ΣΑΑ.....	7
6. Προφίλ εκταμίευσης.....	8
7. Αξιολόγηση των οροσώμων και των στόχων.....	8
8. Αξιολόγηση των συστημάτων παρακολούθησης και ελέγχου.....	10
III. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ.....	11
1. Σύσταση 1 – Βελτίωση των διαδικασιών αξιολόγησης και της τεκμηρίωσης.....	11
2. Σύσταση 2 – Προώθηση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών.....	12
3. Σύσταση 3 – Μεταπαρακολούθηση της συμβολής των εφαρμοζόμενων μέτρων στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.....	12
4. Σύσταση 4 – Βελτίωση της διαφάνειας και της παρακολούθησης της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».....	13
5. Σύσταση 5 – Διασφάλιση σαφών μηχανισμών επαλήθευσης των οροσώμων και στόχων και επαρκούς καθορισμού τους.....	14
6. Σύσταση 6 – Επαλήθευση της συμμόρφωσης με τα ειδικά ορόσημα για την παρακολούθηση και τον έλεγχο, και ενθάρρυνση της χρήσης του εργαλείου εξόρυξης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου της Επιτροπής.....	15

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει, σύμφωνα με το άρθρο 259 του δημοσιονομικού κανονισμού, τις απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις παρατηρήσεις που διατυπώνονται σε ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και θα δημοσιευθεί ταυτόχρονα με την εν λόγω ειδική έκθεση.

I. ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

α) Γενική εισαγωγή

Τον Ιανουάριο του 2020 η πανδημία COVID-19 έφτασε στην Ευρώπη και λίγο αργότερα οδήγησε όχι μόνο σε υγειονομική κρίση, αλλά και σε μεγάλης κλίμακας κοινωνικούς και οικονομικούς κλυδωνισμούς. Γρήγορα κατέστη προφανές ότι η μεμονωμένη δράση των κρατών μελών δεν θα ήταν επαρκής και θα οδηγούσε σε αποκλίσεις και κινδύνους για την ίδια τη σταθερότητα των επιμέρους κρατών μελών και της Ένωσης στο σύνολό της. Ήταν αναγκαία η άμεση αντίδραση σε επίπεδο ΕΕ για την άμβλυνση των επιπτώσεων στους πολίτες και στις επιχειρήσεις, τη στήριξη της ανάκαμψης από την πανδημία και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας έναντι μελλοντικών κλυδωνισμών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε σε εφαρμογή ένα έκτακτο μέσο για έκτακτες καταστάσεις: Το μέσο ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης *NextGenerationEU* έχει σχεδιαστεί για να συγκεντρώσει 806,9 δισ. EUR επιπλέον του τακτικού προϋπολογισμού της ΕΕ στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Από αυτό το ποσό, τα 83,6 δισ. EUR συνεισφέρουν στο πρόγραμμα REACT-EU (50,6 δισ. EUR), στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (10,9 δισ. EUR), καθώς και στην αγροτική ανάπτυξη, στο πρόγραμμα InvestEU, στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και στο πρόγραμμα RescEU.

Ο πυρήνας του *NextGenerationEU* είναι ο *μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας* (ΜΑΑ), ο οποίος θα εκταμιεύσει έως και 723,8 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις και δάνεια στα κράτη μέλη. Ο κανονισμός ΜΑΑ άρχισε να ισχύει τον Φεβρουάριο του 2021. Λιγότερο από 18 μήνες αργότερα, πάνω από 100 δισ. EUR έχουν εκταμιευθεί στα κράτη μέλη, για τη στήριξη της ανάκαμψης, την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας και τη στήριξη των πολιτών και των επιχειρήσεων σε ολόκληρη την ΕΕ. Εκτός αυτού του πλαισίου, ο ΜΑΑ έχει σταθεροποιητική επίδραση και έχει αποδείξει τη σημασία του ευρωπαϊκού εγχειρήματος και της κοινής ευρωπαϊκής δράσης. Ο ΜΑΑ είναι το μεγαλύτερο χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΕΕ έως σήμερα και το πρώτο στο είδος του που εφαρμόζει την έννοια της χρηματοδότησης βάσει επιδόσεων στην απαιτούμενη κλίμακα: αντί να επικεντρώνεται στις δαπάνες, ο ΜΑΑ συνδέεται πλήρως με την επίτευξη *αποτελεσμάτων* με αναφορά σε ορόσημα και στόχους. Στο πλαίσιο του ΜΑΑ, οι πληρωμές θα πραγματοποιούνται όταν τα κράτη μέλη επιτυγχάνουν συγκεκριμένα μέτρα προόδου, τα «ορόσημα» (ποιοτικά) και τους «στόχους» (ποσοτικοί). Ως εκ τούτου, ο ΜΑΑ είναι ένα νέο είδος μέσου που απαιτεί τη θέσπιση νέων ρυθμίσεων εργασίας, κανόνων, υποδειγμάτων και διαδικασιών, τα οποία η Επιτροπή θέσπισε σε χρόνο ρεκόρ.

Ο κανονισμός ΜΑΑ συνεπάγεται ότι κάθε κράτος μέλος θα υποβάλει ένα ενιαίο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ) στο οποίο θα προσδιορίζονται οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις τις οποίες το κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει. Κάθε ΣΑΑ αξιολογείται εντός δύο μηνών από την Επιτροπή και, εάν η αξιολόγηση είναι θετική, η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση *εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου*, η οποία θα εκδοθεί τελικά από το Συμβούλιο. Τα πρώτα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ελήφθησαν τον Απρίλιο του 2021, αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή τον Ιούνιο του 2021 και εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο τον Ιούλιο του 2021.

Καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η Επιτροπή συνεργάστηκε ενεργά με όλα τα μέρη, και ιδίως με τα κράτη μέλη, για να διασφαλίσει ένα θεματολόγιο φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων με ταχεία υλοποίηση σε ολόκληρη την ΕΕ. Η Επιτροπή συνεργάστηκε με τα κράτη μέλη αμέσως μετά τη δημοσίευση της πρότασής της για τον κανονισμό ΜΑΑ, τόσο για να εξηγήσει και να συζητήσει τις νομικές διατάξεις όσο και για να τα καθοδηγήσει κατά την κατάρτιση των οικείων ΣΑΑ. Η Επιτροπή δημοσίευσε ένα πρώτο έγγραφο καθοδήγησης για τα κράτη μέλη τον Σεπτέμβριο του 2020, με βάση το σχέδιο κανονισμού, το οποίο βοήθησε τα κράτη μέλη κατά την κατάρτιση των σχεδίων τους. Τον Ιανουάριο του 2021 δημοσιεύτηκε επικαιροποιημένο έγγραφο καθοδήγησης, με βάση το τελικό κείμενο του κανονισμού ΜΑΑ, το οποίο συνέβαλε στην τελική σύνταξη των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή παρέιχε επίσης και άλλες γραπτές οδηγίες, π.χ. κατάλογο ελέγχου

αυτοαξιολόγησης σχετικά με τα συστήματα ελέγχου, ενώ παρείχε και εκατοντάδες γραπτές και πολύ περισσότερες προφορικές απαντήσεις σε ερωτήσεις των κρατών μελών που υποβλήθηκαν διμερώς ή σε μορφοτύπους του Συμβουλίου (ιδίως στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομόνων που συστάθηκε για τον σκοπό αυτό) και οργάνωσε ανταλλαγές για την ενθάρρυνση της συνεργασίας και των κοινών έργων.

Η Επιτροπή συμμετείχε επίσης σε διμηνιαίους διαλόγους για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα και σε πιο συχνές συνεδριάσεις ομάδων εργασίας με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και σε διάφορες ομάδες εργασίας του Συμβουλίου. Η Επιτροπή ενημέρωνε διεξοδικά και τακτικά τόσο τους συννομοθέτες όσο και το κοινό σχετικά με τις εξελίξεις για τον ΜΑΑ μέσω ειδικού ιστοτόπου, δελτίων Τύπου για σημαντικές εκδηλώσεις, προορατικής δημοσίευσης διαφόρων εγγράφων που παρουσιάζουν την ανάλυσή της —όπως λεπτομερές έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής στο οποίο παρουσιάζεται η αξιολόγηση για κάθε ΣΑΑ— και δημοσίευσε όλες τις παρουσιάσεις που υποβλήθηκαν στο Συμβούλιο ή το Κοινοβούλιο.

Εντός της Επιτροπής, ο ΜΑΑ είναι ένας άξονας εργασίας μεταξύ διαφόρων ΓΔ, ο οποίος συγκεντρώνει εμπειρογνομωσία σε θέματα πολιτικής και πρακτικής από όλες τις υπηρεσίες.

β) Η θέση της Επιτροπής σχετικά με τις βασικές παρατηρήσεις και συστάσεις του ΕΕΣ

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις θετικές διαπιστώσεις του ΕΕΣ σχετικά με τις εργασίες αξιολόγησής της.

Σε όλη την έκταση της έκθεσής του, το ΕΕΣ διαπιστώνει ότι η Επιτροπή επιτέλεσε ολοκληρωμένο και διεξοδικό έργο σχετικά με τα κριτήρια αξιολόγησης. Στις παρατηρήσεις του, το ΕΕΣ επισημαίνει στοιχεία στα οποία η Επιτροπή θα μπορούσε να βελτιώσει την τεκμηρίωση της διαδικασίας αξιολόγησης, τα οποία η Επιτροπή δεσμεύεται να εφαρμόσει στο μέτρο του δυνατού.

Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι ορισμένοι από τους κινδύνους και τους περιορισμούς που επισημαίνονται από το ΕΕΣ απορρέουν από τον σχεδιασμό του ίδιου του ΜΑΑ. Για παράδειγμα, το ΕΕΣ επισημαίνει ορισμένες αβεβαιότητες όσον αφορά την πραγματική εφαρμογή των μέτρων των ΣΑΑ, το οποίο είναι αναμενόμενο, δεδομένου ότι αυτός ο έλεγχος από το ΕΕΣ καλύπτει κυρίως την εκ των προτέρων αξιολόγηση των εθνικών ΣΑΑ. Μολονότι το ΕΕΣ θεωρεί διεξοδική την αξιολόγηση της Επιτροπής, οι αξιολογήσεις του ΣΑΑ, δεδομένου του εκ των προτέρων χαρακτήρα τους, βασίζονται στις πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες κατά τον χρόνο υποβολής του ΣΑΑ.

Η Επιτροπή αποδέχεται πλήρως ή εν μέρει όλες τις συστάσεις του ΕΕΣ.

γ) Συναφείς τελευταίες εξελίξεις και επόμενα βήματα

Τον Μάιο του 2022, έπειτα από εκκλήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για μείωση της εξάρτησης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, η Επιτροπή δημοσίευσε το σχέδιο REPowerEU. Το REPowerEU είναι μια φιλόδοξη προσπάθεια για τη μείωση της εξάρτησης της Ευρώπης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα και την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης. Για την υλοποίησή του, η Επιτροπή πρότεινε στοχευμένες τροποποιήσεις του κανονισμού ΜΑΑ, συμπεριλαμβανομένης της προσθήκης «κεφαλαίου REPowerEU» σε κάθε ΣΑΑ. Η πρόταση παρέχει επίσης πρόσθετη χρηματοδότηση στον ΜΑΑ με τη μορφή κεφαλαίων που συγκεντρώνονται μέσω του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς για το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών και πρόσθετων δυνατοτήτων μεταφοράς από άλλα ενωσιακά προγράμματα επιμερισμένης διαχείρισης. Επί του παρόντος η πρόταση βρίσκεται στο στάδιο της συζήτησης από τους συννομοθέτες.

II. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Διαδικασία αξιολόγησης

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις θετικές διαπιστώσεις σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης των ΣΑΑ, οι οποίες επιβεβαιώνουν την ένταση και την πληρότητα του έργου της Επιτροπής, τη συμμετοχή εμπειρογνομώνων σε ολόκληρη την Επιτροπή και το γεγονός ότι οι εργασίες της Επιτροπής για την αξιολόγηση ήταν κατάλληλες.

Όσον αφορά την ικνηλασιμότητα της αξιολόγησης των ΣΑΑ από την Επιτροπή¹, η Επιτροπή επισημαίνει την εκτενή και πολύπλοκη διαδικασία αξιολόγησης: κάθε αξιολόγηση των ΣΑΑ ξεκινά με συζητήσεις πολύ πριν από την επίσημη υποβολή του ΣΑΑ, μετά τις οποίες ακολουθεί περίοδος επίσημης αξιολόγησης δύο μηνών, η οποία μπορεί να παραταθεί, εάν χρειαστεί. Αρχείο για κάθε στάδιο της διαδικασίας αξιολόγησης φυλάσσεται και κοινοποιείται στο ΕΕΣ. Κάθε αξιολόγηση ΣΑΑ αφορά κατά μέσο όρο 90 διαφορετικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, καθεμία από τις οποίες μπορεί να απαιτεί τη συμμετοχή διαφορετικών εμπειρογνομώνων της Επιτροπής. Η αξιολόγηση, όπως επισημαίνει το ΕΕΣ, περιλαμβάνει μια βασική ομάδα χωρών, η οποία βρισκόταν σε καθημερινή επικοινωνία με τις αρχές των κρατών μελών και με εμπειρογνώμονες από ολόκληρη την Επιτροπή.

Η αξιολόγηση του ΣΑΑ βασίζεται τελικά σε χιλιάδες έγγραφα και ανταλλαγές. Η Επιτροπή διασφαλίζει την εφαρμογή διεξοδικής διαδικασίας και παρακολουθεί όλες τις σχετικές συνεισφορές. Η αξιολόγηση έχει δυναμικό χαρακτήρα, καθώς καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αξιολόγησης η Επιτροπή ζητεί πρόσθετες πληροφορίες, ενώ και το κράτος μέλος μπορεί να αναθεωρήσει το σχέδιό του, εάν χρειαστεί.

Όσον αφορά την ύπαρξη κατευθυντήριων γραμμών και τυποποιημένης διαδικασίας², η Επιτροπή ανέπτυξε ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης των ΣΑΑ. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι μια προσέγγιση που θα βασίζεται σε κατάλογο σημείων ελέγχου δεν είναι εφικτή δεδομένης της ποιοτικής φύσης της αξιολόγησης και της ποικιλίας των ΣΑΑ και των μέτρων που περιέχονται σε αυτά.

Όσον αφορά την υποστήριξη προς τα κράτη μέλη³, η Επιτροπή κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες για την παροχή έγκαιρης, σαφούς και ολοκληρωμένης καθοδήγησης, συνοδευόμενης από εξατομικευμένη και εις βάθος υποστήριξη ανά κράτος μέλος. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δημοσίευσε δύο λεπτομερή έγγραφα καθοδήγησης σχετικά με τη σύνταξη των ΣΑΑ: το ένα δημοσιεύτηκε με βάση το σχέδιο κανονισμού τον Σεπτέμβριο του 2020, ενώ το δεύτερο με βάση το τελικό νομικό κείμενο τον Ιανουάριο του 2021. Διοργανώθηκε ολόημερο σεμινάριο κατάρτισης με όλα τα κράτη μέλη μετά τη δημοσίευση του εγγράφου καθοδήγησης τον Ιανουάριο του 2021. Διεξάγεται τακτικός διμερής διάλογος με κάθε κράτος μέλος τουλάχιστον από το φθινόπωρο του 2020, ενώ η Επιτροπή παρέχει οριζόντια καθοδήγηση και απάντηση σε ερωτήσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μέσω ειδικού ιστοτόπου ερωτήσεων και απαντήσεων και σε όλους τους διαθέσιμους μορφοτύπους του Συμβουλίου. Η Επιτροπή έχει επίσης προωθήσει συνέργειες μεταξύ των ΣΑΑ μέσω εμβληματικών έργων και ενθαρρύνοντας τα κράτη μέλη να προβλέψουν κοινά μέτρα, όπως συνεισφορές σε *σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ)*, τα οποία έχουν συμπεριληφθεί σε διάφορα σχέδια.

¹ Βλ. σημείο 33 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

² Βλ. σημεία 31 έως 33 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

³ Βλ. σημεία 34 έως 39 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

2. Αξιολόγηση των έξι πυλώνων και της συμβολής στην εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων

Το ΕΕΣ επισημαίνει ότι η Επιτροπή αξιολόγησε διεξοδικά τη συμβολή κάθε ΣΑΑ στους έξι πυλώνες του κανονισμού ΜΑΑ και στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Το ΕΕΣ επιβεβαιώνει επίσης την αξιολόγηση της Επιτροπής για τους έξι πυλώνες και τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για τα έξι κράτη μέλη του δείγματός του.

Όσον αφορά τη συμβολή των ΣΑΑ στους έξι πυλώνες⁴, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η συμβολή του εκτιμώμενου κόστους στους πυλώνες ήταν ένα αλλά όχι το μόνο κριτήριο κατά την αξιολόγηση του αν η συμβολή στους έξι πυλώνες είναι ισορροπημένη. Ο ΜΑΑ αποσκοπεί στη στήριξη τόσο των επενδύσεων όσο και των μεταρρυθμίσεων, εκ των οποίων οι τελευταίες συχνά δεν έχουν άμεσο κόστος. Εάν η Επιτροπή, κατά την αξιολόγηση της ισορροπίας, είχε βασιστεί μόνο στο εκτιμώμενο κόστος, θα της είχε διαφύγει ο αντίκτυπος των μεταρρυθμίσεων στην εν λόγω αξιολόγηση. Η αξιολόγηση της Επιτροπής συνάδει πλήρως με το κριτήριο αξιολόγησης που προβλέπεται στον κανονισμό ΜΑΑ, σύμφωνα με το οποίο το σχέδιο θα πρέπει να αντιπροσωπεύει μια ολοκληρωμένη και επαρκώς ισορροπημένη απάντηση στην οικονομική και κοινωνική κατάσταση του κράτους μέλους, χωρίς αναφορά σε κανένα εκτιμώμενο κόστος (σε αντίθεση με τα κριτήρια για τους στόχους της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης). Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό, η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τον πίνακα αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα παρέχει εκτίμηση του μεριδίου των δαπανών που συμβάλλουν σε κάθε πυλώνα.

Όσον αφορά τη συμβολή των ΣΑΑ στην εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων (στο εξής: ΣΑΧ)⁵, το ΕΕΣ επιβεβαιώνει την αξιολόγηση της Επιτροπής. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο κανονισμός ΜΑΑ προβλέπει επίσης ρητά ότι πρέπει να εφαρμόζεται «το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο» των σχετικών ΣΑΧ, ενώ παράλληλα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η χρηματοδοτική συνεισφορά και (κατά περίπτωση) το αιτούμενο δάνειο. Ως εκ τούτου, ορισμένα κράτη μέλη επέλεξαν, σε πλήρη συμμόρφωση με τον κανονισμό ΜΑΑ, να εφαρμόσουν μόνο σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ΣΑΧ στο πλαίσιο του ΣΑΑ. Η Επιτροπή πιστεύει ότι η αξιολόγησή της παρουσιάζει τα παραπάνω με διαφάνεια.

3. Αξιολόγηση σχετικά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»

Το ΕΕΣ διαπίστωσε ότι η Επιτροπή διασφάλισε ότι οι κατάλογοι ελέγχου σχετικά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH) των κρατών μελών ανταποκρίνονταν στους περιβαλλοντικούς στόχους, καθώς και ότι η Επιτροπή ζήτησε περαιτέρω πληροφορίες στις περισσότερες περιπτώσεις, απαίτησε μέτρα μετριασμού, εάν ήταν αναγκαίο, και απαίτησε την άρση των μέτρων που δεν συμμορφώνονται με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης από τα ΣΑΑ. Οι διαπιστώσεις του ΕΕΣ καταδεικνύουν ότι η Επιτροπή διασφάλισε διεξοδική και αποτελεσματική αξιολόγηση της αρχής DNSH, η οποία οδήγησε είτε στην εξαιρέση είτε στην τροποποίηση των μέτρων, κατά περίπτωση.

Όσον αφορά την επιλογή των κρατών μελών να εφαρμόσουν μέτρα που εξαιρούνται από τα ΣΑΑ μέσω εθνικών πόρων⁶, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αξιολόγησή της περιορίζεται κατ' ανάγκη στα μέτρα που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ. Ο κανονισμός ΜΑΑ δεν παρέχει στην Επιτροπή το δικαίωμα ή τη

⁴ Βλ. σημείο 44 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

⁵ Βλ. σημεία 48-53 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

⁶ Βλ. σημείο 58 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

δυνατότητα να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να τηρούν την αρχή DNSH για μέτρα που δεν σχετίζονται με το ΣΑΑ.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν απαιτείται ποσοτικός προσδιορισμός των δυνητικών επιπτώσεων στους καταλόγους ελέγχου σχετικά με την αρχή DNSH⁷, ούτε θα ήταν πάντοτε ουσιαστικός ή ακόμη και εφικτός για τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή δεν πιστεύει ότι η έλλειψη ποσοτικού προσδιορισμού κατέστησε δύσκολη την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης, ούτε βλέπει κάποιο σκεπτικό ή στοιχείο που να αποδεικνύει γιατί ένας τέτοιος ποσοτικός προσδιορισμός θα απέφερε σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τις τρέχουσες, σε μεγάλο βαθμό ποιοτικές περιγραφές και εξηγήσεις.

Όσον αφορά τα μέτρα μετριασμού⁸, η Επιτροπή σημειώνει ότι, κατά περίπτωση, πρότεινε να συμπεριληφθούν στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, με την πρόβλεψη, ως εκ τούτου, νομικής υποχρέωσης την οποία πρέπει να εκπληρώσουν τα κράτη μέλη και την οποία η Επιτροπή θα αξιολογήσει κατά την υποβολή αιτήματος καταβολής για το σχετικό ορόσημο ή στόχο. Ωστόσο, η συμπερίληψη κάθε μέτρου μετριασμού ως απαίτησης που πρέπει να πληρούται, π.χ. ακόμη και αν δεν αμφισβητήθηκε η εφαρμογή του, θα είχε οδηγήσει σε περιττό και υπερβολικό διοικητικό φόρτο.

4. Αξιολόγηση της συμβολής των μέτρων στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις διαπιστώσεις του ΕΕΣ, οι οποίες επιβεβαιώνουν ότι η Επιτροπή διασφάλισε διεξοδική αξιολόγηση της συμβολής των ΣΑΑ στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Σε κάθε σχετικό μέτρο προστέθηκε κλιματική και ψηφιακή ετικέτα από το κράτος μέλος, η οποία επαληθεύτηκε από την Επιτροπή. Κατά περίπτωση, η Επιτροπή πρότεινε διορθώσεις ή ζήτησε πιο προσεγμένη εφαρμογή των κλιματικών και ψηφιακών ετικετών μόνο στα σχετικά «επιμέρους μέτρα».

5. Αξιολόγηση των εκτιμήσεων κόστους των ΣΑΑ

Στο πλαίσιο του ΜΑΑ, η αξιολόγηση του εκτιμώμενου κόστους ενός μέτρου πραγματοποιείται εκ των προτέρων, προκειμένου να προσδιοριστεί το συνολικό κόστος του ΣΑΑ. Αυτή η αξιολόγηση με τη σειρά της αποτελεί τη βάση για την κατανομή του συνολικού ή μικρότερου από το συνολικό μέγιστου χρηματοδοτικού κονδυλίου στο ΣΑΑ του κράτους μέλους. Σύμφωνα με τη λογική του μέσου, η οποία βασίζεται στις επιδόσεις, οι εκτιμήσεις κόστους δεν επηρεάζουν άμεσα τις μεταγενέστερες πληρωμές. Η Επιτροπή, ωστόσο, διαβεβαίωσε ότι οι πληροφορίες που παρέχονται για τις εκτιμήσεις κόστους συνάδουν με το επίπεδο φιλοδοξίας που αναμένεται για τα σχετικά ορόσημα και στόχους, π.χ. εάν η εκτίμηση κόστους προέβλεπε αναμενόμενο αριθμό στοιχείων (π.χ. ηλιακοί συλλέκτες) που έπρεπε να ολοκληρωθούν, αυτό θα διαμόρφωνε αντίστοιχα τους στόχους που είχαν τεθεί για το μέτρο αυτό (π.χ. η δυναμικότητα ηλιακής ενέργειας που θα έπρεπε να εγκατασταθεί).

Όσον αφορά τις διαδικασίες⁹, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις διαπιστώσεις του ΕΕΣ σύμφωνα με τις οποίες η Επιτροπή εφάρμοσε αυστηρά τα κριτήρια του κανονισμού και τις εσωτερικές οδηγίες της για την εκτίμηση του κόστους των μέτρων. Η Επιτροπή διασφάλισε τη συνεπή εφαρμογή των κριτηρίων ενώ παράλληλα, για να διασφαλίσει τη δίκαιη μεταχείριση, καθόρισε σαφή μεθοδολογία για τον καθορισμό της συνολικής βαθμολογίας του κριτηρίου κοστολόγησης για κάθε

⁷ Βλ. σημείο 60 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

⁸ Βλ. σημείο 61 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

⁹ Βλ. σημείο 69 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

ΣΑΑ. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΕΕΣ κρίνει ότι οι απαιτήσεις για την επίτευξη βαθμολογίας «Α» (υψηλή λογικότητα και ευλογοφάνεια της εκτίμησης κόστους) μπορεί να ήταν σχετικά φιλόδοξες και ότι, ως εκ τούτου, δεν έχει αποδοθεί καμία τέτοια βαθμολογία σε κανένα από τα ΣΑΑ που έχουν αξιολογηθεί μέχρι στιγμής. Ως εκ τούτου, όλα τα ΣΑΑ έχουν λάβει βαθμολογία «Β», για την οποία το ΕΕΣ συμφωνεί ότι είναι κατάλληλη.

Ωστόσο, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι τα οικεία κριτήρια χορήγησης βαθμολογίας «Γ» (χαμηλή λογικότητα και ευλογοφάνεια της εκτίμησης κόστους) ήταν «χαμηλά». Ένα σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας με βαθμολογία «Γ» λαμβάνει αρνητική αξιολόγηση και δεν μπορεί να υποβληθεί στο Συμβούλιο προς έγκριση. Ο κανονισμός ΜΑΑ προβλέπει ότι η Επιτροπή για την αξιολόγησή της «ενεργεί σε στενή συνεργασία με το οικείο κράτος μέλος». Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απαίτησε από κάθε κράτος μέλος να βελτιώσει τις οικείες εκτιμήσεις του κόστους και να υποβάλει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία και αιτιολόγηση έως ότου η λογικότητα και η ευλογοφάνεια της εκτίμησης του κόστους να επιτύχουν βαθμολογία τουλάχιστον «Β» (μεσαία λογικότητα και ευλογοφάνεια της εκτίμησης κόστους). Το ΕΕΣ επιβεβαιώνει πράγματι ότι η Επιτροπή «είχε ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες όταν ήταν αναγκαίο» και «έλαβε πληροφορίες, προκειμένου να επαληθεύσει το εκτιμώμενο κόστος» και, όταν δεν έλαβε τις εν λόγω πληροφορίες, αυτό αποδεικνύεται με διαφάνεια στην αξιολόγηση και τις βαθμολογίες της.

6. Προφίλ εκταμίευσης

Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο καθορίστηκαν τα προφίλ εκταμίευσης¹⁰, δηλαδή το ποσό που κατανέμεται σε κάθε σύνολο οροσήμων και στόχων, σύμφωνα με τον βασιζόμενο στις επιδόσεις χαρακτήρα του ΜΑΑ, το ποσό των εκταμιεύσεων δεν μπορεί να συνδεθεί με τις πραγματικές δαπάνες που προέκυψαν. Ο κανονισμός ΜΑΑ καθορίζει με σαφήνεια τη μεθοδολογία για τον καθορισμό της συνολικής κατανομής ανά κράτος μέλος, στον οποίο η Επιτροπή έχει προβεί με διαφανή και δίκαιο τρόπο. Ωστόσο, ο κανονισμός ΜΑΑ δεν προβλέπει μεθοδολογία για τον καθορισμό του συγκεκριμένου προφίλ εκταμίευσης, το οποίο συνδέει ένα συγκεκριμένο ποσό εκταμίευσης με συγκεκριμένο σύνολο οροσήμων και στόχων που πρέπει να επιτευχθούν. Σύμφωνα με την απαίτηση να ενεργεί «σε στενή συνεργασία με το οικείο κράτος μέλος», η Επιτροπή συζήτησε το προφίλ εκταμίευσης με κάθε κράτος μέλος βάσει πρότασης του εν λόγω κράτους μέλους. Το προφίλ εκταμίευσης που προτείνει η Επιτροπή στο Συμβούλιο, και το οποίο καθορίζει τελικά το Συμβούλιο, αντικατοπτρίζει επομένως διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών χρηματοδοτικών αναγκών και του δημοσιονομικού σχεδιασμού, καθώς και το ποσοστό των οροσήμων και των στόχων σε κάθε δόση, καθώς και τη σχετική σημασία τους.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το προφίλ εκταμίευσης δεν περιορίζει τον τρόπο με τον οποίο καθορίζονται τυχόν ποσά των μεταγενέστερων μερικών πληρωμών, τα οποία πρέπει να είναι αναλογικά προς τις επιδόσεις του κράτους μέλους. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι η προσέγγιση που περιγράφεται ανωτέρω θα δυσχέραινε τον καθορισμό αναλογικής μείωσης.

7. Αξιολόγηση των οροσήμων και των στόχων

Το ΕΕΣ διαπιστώνει ότι η αξιολόγηση των οροσήμων και των στόχων από την Επιτροπή ήταν ολοκληρωμένη. Το ΕΕΣ σημειώνει ότι η διαδικασία οδήγησε σε σαφέστερες περιγραφές των οροσήμων και των στόχων, σε σύγκριση με εκείνους που είχαν προταθεί αρχικά από τα κράτη μέλη, και σε ακριβέστερη διατύπωση. Κατά περίπτωση, τα ορόσημα και οι στόχοι ενοποιήθηκαν ή έγιναν πιο αναλυτικοί σε σύγκριση με την αρχική πρόταση του κράτους μέλους, με αποτέλεσμα να διασφαλίζεται η κάλυψη των διαφόρων σταδίων υλοποίησης και ένας συνολικά διαχειρίσιμος αριθμός.

¹⁰ Βλ. σημεία 73-76 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

Όσον αφορά τη διαδρομή τεκμηρίωσης για την αξιολόγηση των οροσήμων και των στόχων¹¹, η Επιτροπή μπόρεσε να αποδείξει κατάλληλες και εκτενείς διαδρομές τεκμηρίωσης της αξιολόγησής της. Κατά μέσο όρο, κάθε τελικό ΣΑΑ περιλαμβάνει πάνω από 200 ορόσημα και στόχους, με μέσο όρο 325 τελικά ορόσημα και στόχους για τα έξι κράτη μέλη του δείγματος του ΕΕΣ (επιλέγονται με βάση το μέγεθος του ΣΑΑ). Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι αρχικές προτάσεις των κρατών μελών περιείχαν αρκετές χιλιάδες πιθανά ορόσημα και στόχους.

Όσον αφορά τη φύση της αξιολόγησης¹², η Επιτροπή επισημαίνει ότι εφάρμοσε ποιοτική αξιολόγηση με βάση τα πρότυπα του κανονισμού ΜΑΑ και όχι συγκριτική αξιολόγηση. Η Επιτροπή διασφάλισε τη συνέπεια στη διατύπωση των οροσήμων και των στόχων σε ολόκληρη την εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου μέσω εσωτερικών κατευθυντήριων γραμμών και ελέγχων από δύο οριζόντιες μονάδες, αλλά σημειώνει ότι στον κανονισμό ΜΑΑ δεν προβλέπεται συγκριτική αξιολόγηση. Ένα εθνικό ΣΑΑ θα πρέπει, όπως προβλέπεται στον κανονισμό ΜΑΑ, να αξιολογείται με βάση τα πρότυπα που ορίζονται στον κανονισμό και όχι σε σύγκριση με άλλο ΣΑΑ που αντικατοπτρίζει διαφορετική χρηματοδοτική κατανομή και διαφορετικές εθνικές προκλήσεις και προτεραιότητες.

Όσον αφορά την κάλυψη των βασικών σταδίων υλοποίησης κάθε μεταρρύθμισης και επένδυσης από ορόσημο ή στόχο¹³, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο κανονισμός ΜΑΑ δεν προβλέπει σχετική απαίτηση. Ενώ η Επιτροπή, μέσω των εσωτερικών προτύπων της, προσπάθησε να εξασφαλίσει ικανοποιητική κάλυψη, η απαίτηση πλήρους κάλυψης για κάθε βασικό στάδιο κάθε μέτρου θα είχε οδηγήσει σε υπερβολικό αριθμό οροσήμων και στόχων. Επιπλέον, το βασικό στάδιο υλοποίησης μιας μικρής επένδυσης ή μιας λιγότερο σημαντικής μεταρρύθμισης ενδέχεται να μην έχει την ίδια σημασία με το αντίστοιχο στάδιο μιας μεγάλης επένδυσης ή μιας σημαντικότερης μεταρρύθμισης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή πιστεύει ότι η τελική κάλυψη είναι επαρκώς δικαιολογημένη και επιτυγχάνει ισορροπία μεταξύ της μέτρησης της σημαντικής προόδου και ενός διαχειρίσιμου συνολικού φόρτου υποβολής εκθέσεων. Η Επιτροπή εφάρμοσε επίσης γενικά πρότυπα, όπως π.χ. ότι σε γενικές γραμμές κάθε νομοθετική μεταρρύθμιση έχει ορόσημο που σχετίζεται με την έναρξη ισχύος της σχετικής νομοθεσίας και ότι γενικά οι επενδύσεις καλύπτονται από έναν τελικό στόχο εκροής.

Όσον αφορά την καταληκτική ημερομηνία του Αυγούστου του 2026¹⁴, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις απαιτούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, εκτενείς προπαρασκευαστικές εργασίες και χρειάζονται χρόνο για να υλοποιηθούν, ενώ και τα κράτη μέλη δεν ήταν πάντοτε σε θέση να δεσμευτούν ότι η υλοποίηση θα έχει ολοκληρωθεί έως τον Αύγουστο του 2026. Για παράδειγμα, τα σημαντικά μέτρα που απαιτούν διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη ή εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων μπορεί να χρειαστούν αρκετά χρόνια προπαρασκευαστικών εργασιών. Εάν η Επιτροπή είχε εξαιρέσει όλες τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης που ενδέχεται να υπερβεί τον Αύγουστο του 2026, το αποτέλεσμα θα ήταν η εξαιρέση πολλών επενδύσεων μεγάλης κλίμακας από τα ΣΑΑ.

Όσον αφορά τα ειδικά ορόσημα και τους στόχους για κάθε ΣΑΑ¹⁵, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τελικά τα ορόσημα και οι στόχοι πρέπει να προτείνονται πρώτα από τα κράτη μέλη και, ως εκ τούτου, να αποτυπώνουν τις εθνικές διοικητικές πρακτικές. Η Επιτροπή διασφάλισε ενιαία προσέγγιση όσον αφορά τις απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν τα κράτη μέλη και θα συνεχίσει να διασφαλίζει την ίση μεταχείριση κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων καταβολής. Συγκεκριμένα, όταν ένα ποσοτικό

¹¹ Βλ. σημείο 81 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

¹² Βλ. σημείο 81 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

¹³ Βλ. σημεία 83-84 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

¹⁴ Βλ. σημεία 85-86 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

¹⁵ Βλ. σημεία 90-93 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

στοιχείο περιλαμβάνεται ως μέρος ενός ορόσημου, η απαίτηση αυτή αναμένεται να αξιολογηθεί κατά την επεξεργασία του αιτήματος καταβολής.

8. Αξιολόγηση των συστημάτων παρακολούθησης και ελέγχου

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις θετικές διαπιστώσεις του ΕΕΣ, οι οποίες καταδεικνύουν την ολοκληρωμένη και διεξοδική αξιολόγηση των συστημάτων ελέγχου τα οποία εφαρμόζουν τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή ζήτησε περαιτέρω πληροφορίες ανάλογα με τις ανάγκες και, όπου ήταν αναγκαίο, επέμεινε σε πρόσθετες μεταρρυθμίσεις και σε αντίστοιχα ορόσημα και στόχους, ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή κατάλληλων συστημάτων ελέγχου.

Όσον αφορά τη φύση της αξιολόγησης των συστημάτων ελέγχου παρακολούθησης ως εκ των προτέρων αξιολόγησης¹⁶, ο κανονισμός ΜΑΑ προβλέπει ρητά τη διενέργεια εκ των προτέρων αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, όπως και όλα τα άλλα μέρη της αξιολόγησης των ΣΑΑ, το κριτήριο ελέγχου αξιολογείται με βάση τα συστήματα που περιγράφονται στα ΣΑΑ. Ωστόσο, η Επιτροπή διασφάλισε τη διεξοδική αξιολόγηση των συστημάτων, όπως περιγράφονται από τα κράτη μέλη, τμήματα των οποίων συχνά ήδη εφαρμόζονταν. Σε κάθε περίπτωση, το σύστημα ελέγχου συζητήθηκε διεξοδικά με το κράτος μέλος και η Επιτροπή ζήτησε πρόσθετες πληροφορίες και γραπτές δεσμεύσεις σχετικά με συγκεκριμένα σημαντικά χαρακτηριστικά των συστημάτων ελέγχου για κάθε κράτος μέλος, ώστε να διασφαλιστεί ενδελεχής και τεκμηριωμένη αξιολόγηση.

Η Επιτροπή δεν πιστεύει¹⁷ ότι η αξιολόγηση των συστημάτων ελέγχου πριν από την εφαρμογή τους (η οποία, όπως περιγράφεται ανωτέρω, προβλέπεται ρητά στον κανονισμό ΜΑΑ) συνεπάγεται κινδύνους για τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Πρώτον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα κονδύλια του ΜΑΑ πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να διατίθενται σύμφωνα με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο και ότι τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος αθετήσει τις υποχρεώσεις του, η Επιτροπή μπορεί να μειώσει τη χρηματοδοτική στήριξη και να αναστείλει ή να ανακτήσει κεφάλαια, εάν είναι αναγκαίο, έως το 100 % της χρηματοδοτικής ενίσχυσης ή της δανειακής στήριξης. Ως εκ τούτου, σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή μπορεί να αναλάβει δράση εάν ένα κράτος μέλος δεν εφαρμόζει τα κατάλληλα συστήματα ελέγχου. Δεύτερον, ο εκ των προτέρων χαρακτήρας της αξιολόγησης του συστήματος ελέγχου, όπως προβλέπεται από τον κανονισμό ΜΑΑ, εφαρμόζεται ομοίως και για άλλα προγράμματα της ΕΕ, στα οποία τα συστήματα αξιολογούνται πριν από την (πλήρη) εφαρμογή τους.

Όσον αφορά τα πρόσθετα ορόσημα που συμφωνήθηκαν για τα συστήματα ελέγχου¹⁸, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα εν λόγω πρόσθετα ορόσημα αφορούν στοιχεία του συστήματος ελέγχου τα οποία μπορούν να ενισχυθούν αλλά δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση την επάρκεια των συστημάτων ελέγχου, όπως ορίζεται στα σχέδια. Ο κανονισμός ΜΑΑ προβλέπει ρητά τη δυνατότητα της Επιτροπής να προτείνει σχετικά πρόσθετα μέτρα. Πρέπει να εκπληρωθούν για την πρώτη πληρωμή και, ως εκ τούτου, δεν συνιστούν κίνδυνο, αλλά μάλλον πρόσθετη εγγύηση για την ορθή εφαρμογή των συστημάτων ελέγχου.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι έχει δεσμευτεί να εφαρμόσει και έχει αρχίσει να διενεργεί ελέγχους στα συστήματα για να διασφαλίσει ότι τα εθνικά συστήματα ελέγχου πληρούν τις απαιτήσεις του κανονισμού ΜΑΑ και τις βασικές απαιτήσεις που ορίζονται στη συμφωνία χρηματοδότησης που υπεγράφη με κάθε κράτος μέλος. Ως εκ τούτου, ενώ η αξιολόγηση των ΣΑΑ είναι κατ' ανάγκη εκ των

¹⁶ Βλ. σημεία 103-104 και σημεία 106-111 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

¹⁷ Βλ. σημείο 111 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

¹⁸ Βλ. σημείο 111 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

προτέρων αξιολόγηση, η Επιτροπή διασφαλίζει ότι κάθε κράτος μέλος διαθέτει κατάλληλα συστήματα ελέγχου κατά τη διάρκεια της υλοποίησης.

III. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΣ

1. Σύσταση 1 – Βελτίωση των διαδικασιών αξιολόγησης και της τεκμηρίωσης

Η Επιτροπή πρέπει:

- α) να βελτιώσει περαιτέρω τη διαδικασία στις μελλοντικές αξιολογήσεις, ώστε να διασφαλίσει ότι ακολουθούνται όλα τα στάδια της διαδικασίας και λαμβάνονται πλήρως υπόψη τα ποιοτικά μέρη της αξιολόγησης¹⁹

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης του ΕΕΣ: για κάθε μελλοντική αξιολόγηση.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση.

Η Επιτροπή έχει ήδη θεσπίσει λεπτομερείς εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές, υποδείγματα και διαδικασίες. Η Επιτροπή δέχεται να συνεχίσει να προσαρμόζει τις κατευθυντήριες γραμμές και τις διαδικασίες της.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη και εκφράζει την ικανοποίησή της για το συμπέρασμα του ΕΕΣ¹⁹ «ότι η αξιολόγηση από την Επιτροπή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ήταν, συνολικά, επαρκής, δεδομένων της πολυπλοκότητας της διαδικασίας και των χρονικών περιορισμών» και «ότι η Επιτροπή διαχειρίστηκε αποτελεσματικά τη διαδικασία αξιολόγησης». Η Επιτροπή έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να διασφαλίσει μια διεξοδική, δίκαιη, διαφανή και συνεπή διαδικασία αξιολόγησης, υπερβαίνοντας κατά πολύ τις απαιτήσεις του κανονισμού ΜΑΑ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή μπορεί να δεχθεί να συνεχίσει να διασφαλίζει μια τυποποιημένη και δίκαιη διαδικασία, αλλά θεωρεί ότι υπάρχουν περιορισμένες δυνατότητες για περαιτέρω τυποποίηση της υφιστάμενης διαδικασίας.

- β) να διασφαλίσει ότι η τεκμηρίωση της τελικής αξιολόγησης και το σκεπτικό που ακολουθήθηκε είναι επαρκώς τεκμηριωμένα, και ότι τα βασικά έγγραφα είναι εύκολο να αναζητηθούν ώστε να αυξηθούν η διαφάνεια και η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης του ΕΕΣ: για κάθε μελλοντική αξιολόγηση.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση.

¹⁹ Βλ. σημείο 112 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

2. Σύσταση 2 – Προώθηση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών

Για την προώθηση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών κατά την υλοποίηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Επιτροπή πρέπει να διευκολύνει προδραστικά την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των αρχών των κρατών μελών για θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης του ΕΕΣ: κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των ΣΑΑ.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** τη σύσταση, σημειώνοντας ότι η ανταλλαγή αυτή εφαρμόζεται ήδη μέσω της διοργάνωσης τακτικών συνεδριάσεων άτυπης ομάδας εργασίας εμπειρογνομώνων. Για ανταλλαγές σε συγκεκριμένα θέματα, υπάρχουν ήδη διαθέσιμα μέσα, όπως το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης, καθώς και θεματικές ή τομειακές ομάδες εργασίας, οι οποίες συνεδριάζουν τακτικά, ενώ συζητούν επίσης τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο των ΣΑΑ. Αυτή η ανταλλαγή ορθών πρακτικών έχει ήδη αρχίσει και θα εφαρμόζεται σε μόνιμη βάση.

3. Σύσταση 3 – Μεταπαρακολούθηση της συμβολής των εφαρμοζόμενων μέτρων στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις

Κατά την υλοποίηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Επιτροπή πρέπει:

- α) να ευθυγραμμίσει την υποβολή εκθέσεων προόδου σχετικά με τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας με την υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ώστε να διασφαλιστεί η επαρκής μεταπαρακολούθηση όλων των συστάσεων ανά χώρα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν καλύπτονται ευθέως από τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης του ΕΕΣ: από το 2022.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση.

Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις αποτελούν αντικείμενο παρακολούθησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ενώ ευθυγραμμίζεται και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με το Εξάμηνο και τον ΜΑΑ.

- β) στο υφιστάμενο πλαίσιο υποβολής εκθέσεων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον βαθμό στον οποίο ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας συμβάλλει στην υλοποίηση των συστάσεων ανά χώρα.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης του ΕΕΣ: από το 2022.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση και έχει αρχίσει να την εφαρμόζει.

Τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της τακτικής υποβολής εκθέσεων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, υποβάλλουν επίσης έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των σχετικών μέτρων του ΣΑΑ, ενώ η Επιτροπή λαμβάνει

υπόψη την πρόοδο των σχετικών ΣΑΑ στα σχετικά έγγραφα του εξαμήνου. Έχει δημιουργηθεί σύνδεση μεταξύ του συστήματος ΤΠ που χρησιμοποιείται από τα κράτη μέλη για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις ΣΑΧ και του συστήματος ΤΠ που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τα ΣΑΑ, ώστε να διασφαλίζεται επαρκής υποβολή εκθέσεων και να αποφεύγεται η αλληλεπικάλυψη των εργασιών από τα κράτη μέλη. Κάθε μέτρο στο πλαίσιο των ΣΑΑ έχει επισημανθεί σε μία ή περισσότερες σχετικές ΣΑΧ που απευθύνονται στο κράτος μέλος.

Όσον αφορά το συμπέρασμα του ΕΕΣ ότι «ορισμένες σημαντικές πτυχές των ειδικών ανά χώρα συστάσεων παρέμειναν ακάλυπτες, ιδίως όσον αφορά τις συστάσεις ανά χώρα του 2019»²⁰, η Επιτροπή παραπέμπει στις ανωτέρω παρατηρήσεις της και επισημαίνει ότι κάθε ΣΑΑ πρέπει να καλύπτει είτε το σύνολο είτε «σημαντικό υποσύνολο» των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων, το οποίο πρέπει να εξετάζεται με ποιοτικό τρόπο, ιδίως υπό το πρίσμα της χρηματοδοτικής κατανομής και (κατά περίπτωση) του αιτούμενου δανείου, άλλων μέτρων που σχεδιάζονται να εφαρμοστούν εκτός του ΜΑΑ ή των συστάσεων που εκδόθηκαν.

4. Σύσταση 4 – Βελτίωση της διαφάνειας και της παρακολούθησης της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»

Η Επιτροπή πρέπει:

- α) να ζητεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν, κατά περίπτωση, ποσοτική εκτίμηση του περιβαλλοντικού αντικτύπου των μέτρων για μελλοντικές αυτοαξιολογήσεις της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και, εφόσον έχει παρασχεθεί, να τη λαμβάνουν υπόψη κατά την αξιολόγηση·

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης του ΕΕΣ: για κάθε μελλοντική αξιολόγηση.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση.

Η Επιτροπή επισημαίνει σε σχέση με το συμπέρασμα²¹ και τη σύσταση ότι ο εν λόγω ποσοτικός προσδιορισμός του περιβαλλοντικού αντικτύπου δεν απαιτείται από τον κανονισμό. Ωστόσο, η Επιτροπή δέχεται να ζητήσει από τα κράτη μέλη να υποβάλουν, κατά περίπτωση, ποσοτική αξιολόγηση. Όταν παρέχεται ο εν λόγω ποσοτικός προσδιορισμός, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τις πληροφορίες αυτές κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι αυτό μπορεί να ισχύει μόνο για μελλοντικές υποβολές ΣΑΑ.

- β) να συμπεριλαμβάνει τα μέτρα μετριασμού στα ορόσημα και τους στόχους, όταν θεωρούνται σημαντικά για τη θετική αξιολόγηση του μέτρου όσον αφορά την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», και να ελέγχει την εκπλήρωση των όρων που περιλαμβάνονται στα εν λόγω ορόσημα και τους στόχους κατά τη διάρκεια της υλοποίησης.

²⁰ Βλ. σημείο 116 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

²¹ Βλ. σημείο 117 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης του ΕΕΣ: για κάθε μελλοντική αξιολόγηση από το 2022 και εξής.

Η Επιτροπή **αποδέχεται εν μέρει** τη συγκεκριμένη επιμέρους σύσταση.

Όσον αφορά τόσο το συμπέρασμα όσο και τη σύσταση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι εν λόγω απαιτήσεις είχαν ήδη συμπεριληφθεί ως μέρος ορόσημου ή στόχου όποτε οι εν λόγω απαιτήσεις θεωρούνταν αναγκαίες για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης του μέτρου με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης. Μια γενική προσέγγιση να συμπεριλαμβάνεται κάθε μέτρο μετριασμού ως μέρος ορόσημου ή στόχου (ή ως δικό του ορόσημο ή στόχος) (ακόμη και αν η εφαρμογή μέτρου του σχεδίου δεν αναμένεται ήδη να προκαλέσει σημαντική βλάβη) θα οδηγούσε σε σημαντικό διοικητικό φόρτο για μέτρα που έχουν ήδη αξιολογηθεί ότι αναμένεται να διασφαλίσουν ότι δεν βλάπτουν σημαντικά τους περιβαλλοντικούς στόχους, σύμφωνα με το αντίστοιχο κριτήριο αξιολόγησης του κανονισμού ΜΑΑ.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή συμφωνεί να συνεχίσει να περιλαμβάνει μέτρα μετριασμού ως μέρος των οροσήμων και των στόχων, για τις περιπτώσεις στις οποίες η εκ των προτέρων ανάλυση σχετικά με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης δεν παρέχει επαρκή διασφάλιση όσον αφορά τη συμμόρφωση με την εν λόγω αρχή, ενώ ορισμένες πτυχές θα πρέπει να επαληθεύονται κατά τη φάση υλοποίησης, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν είναι εφικτό να συμπεριληφθούν συστηματικά όλα τα μέτρα μετριασμού που περιλαμβάνονταν στην αυτοαξιολόγηση του κράτους μέλους ή ελήφθησαν υπόψη στην αξιολόγηση. Η Επιτροπή συμφωνεί επίσης να αξιολογεί αν το κράτος μέλος εκπλήρωσε τις εν λόγω προϋποθέσεις που περιλαμβάνονται στα ορόσημα και τους στόχους κατά την υποβολή αιτήματος καταβολής, συμπεριλαμβανομένου του συγκεκριμένου ορόσημου ή στόχου.

5. Σύσταση 5 – Διασφάλιση σαφών μηχανισμών επαλήθευσης των οροσήμων και στόχων και επαρκούς καθορισμού τους

Η Επιτροπή πρέπει:

α) να συμπεριλάβει σαφείς μηχανισμούς επαλήθευσης στην επιχειρησιακή ρύθμιση για τα ορόσημα και τους στόχους, ώστε να είναι δυνατή η σαφής αξιολόγηση της εκπλήρωσής τους·

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης του ΕΕΣ: μέσα του 2023.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση.

β) να διασφαλίζει ότι τα ορόσημα και οι στόχοι καθορίζονται επαρκώς, ειδικότερα ότι είναι αρκούντως σαφή, αντικατοπτρίζουν τα βασικά στάδια υλοποίησης και καθορίζονται με συνέπεια σε όλα τα κράτη μέλη, ενώ παράλληλα γίνονται σεβαστές οι ιδιαιτερότητες κάθε σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης του ΕΕΣ: για κάθε μελλοντική αξιολόγηση.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** την επιμέρους σύσταση.

Η Επιτροπή σημειώνει, ωστόσο, όσον αφορά την επιμέρους σύσταση και το συμπέρασμα²² ότι τα ορόσημα και οι στόχοι δεν έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι συγκρίσιμα, αλλά κυρίως για να μετρούν την πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση συγκεκριμένης μεταρρύθμισης ή επένδυσης σε συγκεκριμένο κράτος μέλος. Ως εκ τούτου, μπορεί να διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών.

6. Σύσταση 6 – Επαλήθευση της συμμόρφωσης με τα ειδικά ορόσημα για την παρακολούθηση και τον έλεγχο, και ενθάρρυνση της χρήσης του εργαλείου αξιολόγησης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου της Επιτροπής

Η Επιτροπή πρέπει:

α) να ελέγχει διεξοδικά την ικανοποιητική εκπλήρωση και την έγκαιρη υλοποίηση των οροσήμων που σχετίζονται με τα συστήματα παρακολούθησης και δικλίδων ελέγχου·

β) να ενθαρρύνει όλα τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν το εργαλείο αξιολόγησης δεδομένων και βαθμολόγησης κινδύνου της Επιτροπής.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση και των δύο επιμέρους συστάσεων του ΕΕΣ: τέλος του 2023.

Η Επιτροπή **αποδέχεται** και τις δύο επιμέρους συστάσεις.

²² Βλ. σημείο 119 της ειδικής έκθεσης του ΕΕΣ.